

บทคัดย่อ

เมื่อฉายภาพเด็กในสถานพินิจจะพบว่า พวกเขาต้องอยู่ในสังคมเนื่องจากต้องถูกจำกัดอิสรภาพ ด้วยโอกาสที่จะได้แสดงความสามารถในมิติที่สังคมยอมรับ และอาจสูญเสียโอกาสทั้งชีวิตไปกับการกระทำผิดที่เกิดจากการจงใจกระทำหรือเป็นผู้ร่วมหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ถึงแม้โดยหลักการเด็กกลุ่มนี้จะได้รับโอกาสจากสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชนในการให้โอกาสพัฒนาตนเอง มีการศึกษา มีการฝึกอาชีพอิสระ รวมทั้งไม่มีการบันทึกประวัติด้านการกระทำผิดก็ตาม แต่สังคมภายนอกก็ไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสอย่างแท้จริง เด็กบางคนไม่สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข กลายเป็นอาชญากรแบบถาวร บางรายเข้ามาในสถานพินิจครั้งแล้วครั้งเล่า บางรายถึง 11 ครั้ง ดังนั้นจึงควรกลับมาพิจารณาว่า เกิดอะไรขึ้นกับกระบวนการที่คาดว่ามันจะทำให้เด็กที่เข้ามาในสถานพินิจเกิดความตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปในทางของปทัสถานของสังคมโดยรวม อะไรคือความทุกข์ที่เกิดขึ้นของเด็กที่เข้ามารับการอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นี่คือวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและเสวนากลุ่มเด็กในสถานพินิจชายและหญิงที่ได้รับการตัดสิน ทั้งคดีอุกฉกรรจ์และไม่อุกฉกรรจ์ จำนวน 10 ราย และเสวนากลุ่มเจ้าหน้าที่สถานพินิจ ได้แก่ ผู้คุม พยาบาล นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ จำนวน 4 ราย ได้ผลการศึกษาว่า เด็กที่ศึกษาเป็นเด็กคดีร่วมกันปล้นและลักทรัพย์ 3 ราย ฆ่าผู้อื่น 2 ราย ช่มชู้ 2 ราย ยาเสพติด 2 ราย และชายบริการทางเพศ 1 ราย อายุระหว่าง 7-19 ปี เด็กทั้งหมดมาจากครอบครัวที่มีปัญหาภายในครอบครัว ถึงแม้บางครอบครัวจะไม่ได้หย่าขาดกันโดยตรง แต่ก็มีภาวะทะเลาะวิวาท ขาดความอบอุ่น ขาดการทำกิจกรรมร่วมกัน ฐานะทางครอบครัวมีตั้งแต่ค่อนข้างยากจนจนถึงมีฐานะดี

ภายหลังการดำเนินคดี เด็กที่ได้รับการตัดสินให้ได้รับการฝึกอบรมจะถูกส่งตัวมาที่สถานพินิจ เด็กจะได้รับการประเมินในระดับแรกโดยนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อจำแนกเด็กในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม จากนั้นเด็กจะได้รับการกำหนดกิจกรรม มีการติดตามผล ซึ่งจะมีผลต่อการพิจารณาเสนอลดหย่อนโทษให้แก่เด็ก หลังจากที่เด็กได้รับการปลดปล่อยแล้ว บางรายจะถูกคุมประพฤติต่อไปอีกระยะหนึ่งตามคำสั่งปล่อยของศาล การติดตามคุมประพฤติเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คุมประพฤติศาลคดีเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจ

แต่ด้วยความครอบคลุมในการดูแลยังไม่ทั่วถึง เมื่อเทียบอัตราเจ้าหน้าที่กับจำนวนเด็ก พบว่า ผู้ดูแลที่มีบทบาทรับผิดชอบเด็กโดยตรงอยู่ในอัตรา 1:30 ขณะที่เมื่อนักจิตวิทยาประจำเพียง 1 คน นักสังคมสงเคราะห์ 1 คน พยาบาลวิชาชีพ 1 คน และพยาบาลเทคนิค 1 คน ต่อเด็กทั้งสิ้น 400-430 คน นอกจากนี้ยังมีความแออัดในเรื่องเรือนนอน ส่วนสถานที่โดยรอบไม่แออัด เด็กสามารถวิ่งเล่นหรือมีกิจกรรมอื่นๆ ได้ แต่ยังขาดอุปกรณ์ในการเล่นกีฬา ส่วนหนึ่งถ้ามองด้านลบอุปกรณ์เหล่านี้อาจเป็นเครื่องมือในการใช้ทำร้ายกันโดยทางอ้อม เช่น นวม ซึ่งต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด

ผลจากการการดูแลไม่ทั่วถึง ทำให้สถานพินิจไม่สามารถแยกเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงมากและเสี่ยงน้อยออกจากกันได้ด้วยกระบวนการทางจิตหรือการให้ข้อมูลจากเอกสารและการสังเกต เด็กเป็นจำนวนมากที่ควรได้รับการดูแลแยกจากเด็กอื่น เช่น เด็กที่เข้ามาครั้งแรกและเป็นคดีไม่ร้ายแรง ควรได้รับการคัดแยกออกจากเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กทำผิดซ้ำซาก เป็นต้น มิเช่นนั้นเด็กจะมีแนวโน้มในการเรียนรู้เรื่องที่ไม่ดีมากกว่าในเรื่องดี เด็กประชดสังคัม เด็กไม่มีทางเลือกต้องทำตามกลุ่ม เป็นเหตุให้เด็กส่วนหนึ่งมีการกระทำผิดซ้ำ

สำหรับทุกข์ของเด็กในขณะที่อยู่ในสถานพินิจคือ (1) การถูกทำร้ายโดยเพื่อน และ "ซาใหญ่" ที่มีอิทธิพลในกลุ่มเด็ก (2) เด็กจะรู้สึกเหงา คิดถึงบ้าน เด็กเกือบทุกคนจะบ่นคิดถึงบ้าน คิดถึงแม่ ส่วนการคิดถึงพ่อน้อยมาก เด็กส่วนหนึ่งพยายามหาทางออกให้กับตัวเองโดยการยอมเป็นลูกไล่ของเด็กที่อยู่ก่อนและโตกว่า เด็กส่วนหนึ่งพยายามหาเพื่อนในวัยเดียวกันและร่วมเป็นแก๊งเดียวกัน แต่เด็กบางคนใช้วิธีหลบและเก็บตัว (3) กังวลเรื่องการเรียน เด็กที่เข้ามาอยู่ในสถานพินิจบางคนต้องออกจากโรงเรียนโดยอัตโนมัติ และในกรณีที่มีโทษ 1 ปี ถึง 1 ปีครึ่ง เด็กจะไม่สามารถเรียนในส่วนการศึกษาออกโรงเรียนได้ จะต้องเสียเวลาไปเปล่า ส่วนการฝึกอาชีพก็ไม่ได้ช่วยเด็กมากนัก เพราะเด็กไม่ได้ชอบในสิ่งที่ได้รับการจัดสรรให้ แต่ต้องเรียนหรือฝึกเพื่อผลต่อการได้รับการพิจารณาลดหย่อนโทษ เด็กบางคนต้องออกไปตั้งต้นใหม่และพร้อมที่จะตั้งต้นใหม่ในเรื่องการเรียน แต่เด็กบางคนท้อแท้และเลิกเรียนไปโดยปริยาย (4) การลงโทษ ในการกระทำผิดบางครั้งพบว่าเด็กอาจไม่ได้เป็นคนทำผิดแต่พยายามปกป้อง ใครบางคน โดยที่เด็กยอมเจ็บตัวแทนก็มี ทั้งนี้กระบวนการสอบสวนความจริงอาจไม่สามารถจับผู้ที่กระทำผิดได้